

господарської діяльності підприємства; доцільне та своєчасне застосування антикризових (стабілізаційних) заходів для уникнення внутрішніх і зовнішніх загроз діяльності підприємства; формування заходів та рекомендацій щодо забезпечення фінансового розвитку і конкурентоспроможності підприємства за всіма етапами його життєвого та операційного циклів [2].

Досягнення безперебійного та безперервного процесу перетворення капіталу в капітальні блага забезпечує зростання фінансової незалежності, рівня майнового положення, рентабельності, ринкової та ділової активності.

Важливим елементом економічної безпеки підприємства є його ресурсне забезпечення. Можна визначити критерії оцінки ресурсів, що в умовах конкуренції забезпечують його переваги. До основних критеріїв відносяться [3]:

- цінність;
- раритетність;
- неповторність;
- замінність.

Найважливішою складовою ефективного розвитку підприємства є забезпечення його фінансової безпеки. В сучасних ринкових економічних умовах підприємству потрібно створювати власну систему безпеки, яка допоможе своєчасно виявляти зовнішні та внутрішні загрози і ліквідувати їх; вдосконалювати контролюючу систему діагностики фінансового стану підприємства для забезпечення стабільності та стійкості.

Використані джерела

1. Бланк И.А. Управление финансовой безопасностью предприятия // навчальний посібник – К. : Эльга, Ника-Центр, 2009. – 784.
2. Шкарлет, С.М. Формування економічної безпеки підприємств засобами активізації їх інноваційного розвитку // Автореф. дис. докт. екон. наук: 08.00.04. / С.М. Шкарлет. – Київ, 2007. – 24 с.
3. Роль ресурсної концепції в стратегічному управлінні підприємством // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://helpiks.org/9-3061.html>

Воробець Х.О. - курсант факультету економіко-правової безпеки; науковий керівник - **Кокарєв І.В.** – доцент кафедри економічної та інформаційної безпеки (Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ В ПРОТИДІІ ТІНЬОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Тіньова економіка в сучасних соціально-політичних умовах розвитку країни, відмивання коштів як механізм забезпечення функціонування тіньових економічних відносин, «відтік» капіталів за наявності дефіциту інвестиційних ресурсів та низької капіталізації фондового ринку є найбільш

загрозливими для нашої держави соціально-економічними чинниками, що «зсередини» підривають фінансову систему, детермінують інші суто криміногенні явища та вияви корупції, а також впливають на імідж України як надійного зовнішньоекономічного партнера.

У сучасному глобалізованому світі одним з дієвих засобів детінізації економічних процесів та повернення до легального обігу виведених з нього активів є фінансові розслідування, які охоплюють комплекси заходів протидії розкраданням державних коштів, кіберзлочинності, виявам корупції, ухиленню від сплати податків, легалізації злочинних доходів, фінансуванню тероризму, торгівлі зброєю, наркотиками, людьми тощо [1].

Масив даних на цей час уже настільки значний, що слідчому чи детективу (і навіть цілим підрозділам) не вдається обробити їх традиційним «паперовим» способом. Вихід убачаємо в автоматизації аналітичних процесів, застосуванні спеціальних програмних продуктів пошуку та фіксації доказової інформації, зокрема електронних відображень. Такі програми – головна зброя аналітика XXI століття. Їх уміле використання неможливе без обміну досвідом та напрацювань зарубіжних фахівців.

За підтримки європейських партнерів вітчизняні правоохоронні та інші державні інституції з досвідом фінансових розслідувань підлягають активному реформуванню. Уже функціонують Національна поліція, реорганізуються органи прокуратури, створюється Державне бюро розслідувань (ДБР) [2]. Передбачається суттєве оновлення особового складу за рахунок молодих фахівців, які вкрай потребують оволодіння сучасним інструментарієм виявлення та розкриття економічних злочинів з використанням правильно побудованих систем збирання та аналізу інформації про рух коштів, майна, людей.

Відбулися позитивні зрушення, завдяки яким стало можливим фахове відстеження фінансових потоків та вжиття допустимих заходів щодо арешту й конфіскації доходів тіньовиків. Ідеться, зокрема, про оновлене антикорупційне законодавство, уніфікацію процедур реєстрації та доступу до державних реєстрів і баз даних, запровадження електронного декларування, системи ProZorro, відкритих реєстрів юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (із зазначенням кінцевого бенефіціара), бази власників майна, земельних ділянок тощо [3].

Проблему тіньової економіки вважається одним із основних глобальних ризиків світової економіки, з приводу чого офіційно було заявлено на Всесвітньому економічному форумі в 2011 році. Серед основних причин збільшення тіньової економіки було названо постійне розширення світових комунікацій, економічну нерівність та неспроможність глобального управління і контролю. Парламентська асамблея Ради Європи (ПАРЄ) головними чинниками тінізації економіки визначила тіньову зайнятість і тінізацію фінансових потоків.

За оцінками Міжнародної організації праці (МОП) нелегальний ринок праці має значне поширення в країнах, що розвиваються, де досягає понад 30 % ВВП. Фахівці тінізації фінансових відносин вважають, що глобалізації

фінансових систем сприяє розвиток Міжнародних банківських мереж і поширення електронних торговельних операцій. Як наслідок створюються сприятливі умови для маніпулювання фінансовими інструментами з метою ухилення від оподаткування та відмивання коштів, зокрема шляхом трансфертного ціноутворення [4].

У різних джерелах обсяги тіньової економіки в Україні фіксують на рівні від 30 до 50 % ВВП. За рахунками Мінекономрозвитку в 2016 році рівень тіньової економіки становив 35 % від офіційного ВВП. Розрахунок рівня тіньової економіки було проведено відповідно до Методичних рекомендацій розрахунку рівня тіньової економіки, затверджених наказом Мінекономіки від 18 грудня 2009 р. № 123 [5].

Важливою інституціональною загрозою економічній безпеці України є корупція. За цим показником Україна станом на 2017 р. посіла найнижчі позиції серед усіх країн – учасниць дослідження ЕУ. Корупція як соціальне явище існує в певних інституціональних межах, в яких економічні, політичні, правові, соціальні процеси впливають на неї, а корупція чинить зворотній вплив на ці сфери. Вкрай небезпечною, специфічною та багаторівневою формою в системі інституціональних загроз економіки України є тіньова парадержава.

Тіньова парадержава – це утворення макроекономічного рівня державного типу, в якому через високий рівень корупції та тінізації державні послуги та суспільні блага розподіляють за ринковими принципами. У такому утворенні остаточно формуються та ефективно діють корупційні ринки державних послуг і суспільних благ[6].

Тіньова парадержава охоплює ринки: адміністративно-господарських рішень, державних посад, кадрової політики, державних привілеїв, державної освіти та науки, державного захисту прав і свобод громадян, виборчу систему тощо. Інституціональним базисом існування та розвитку тіньової парадержави є високий рівень тіньової економіки та корупції [7].

У результаті дослідження світових тенденцій тінізації економіки пов'язаних з транс націоналізацією фінансових систем, розвитком міжнародних міжбанківських транзакцій та поширенням електронної комерції доведено що сьогодні відбувається процес подальшої глобалізації тіньових відносин у загальносвітовому масштабі, який супроводжується недостатньою координацією дій міжнародної спільноти щодо детінізації світових фінансових та торговельних потоків з'ясовано, що тіньова економіка є об'єктивним явищем, яке притаманне економічним системам всіх країн світу, а її рівень визначається рівнем розвитку економічної системи, складністю виявлення всіх можливих варіантів прояву процесів тінізації та морально-культурними характеристиками країни особливості прояву тіньової економіки в різних країнах засвідчують її нижчий рівень в економічно розвинених країнах порівняно з країнами, які розвиваються встановлено, що у структурі тіньової економіки в країні переважає кримінальна складова, тоді як у розвинених країнах більшу частку займає неформальна економіка визначено системні фактори тінізації національної

економіки.

Використані джерела

1. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 трав. 2003 р. № 755-IV // Урядовий кур'єр. – 2003. – № 188.
2. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1702-VII // Голос України. – 2014. – № 216.
3. Звіт про проведення національної оцінки ризиків у сфері у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2016/20161125/zvit_ukr.pdf.
4. Директива Європейського Парламенту та Ради про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму, що вносить зміни до Регламенту (ЄС) № 648/2012 Європейського Парламенту та Ради і припиняє дію Директиви 2005/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради і Директиви Комісії 2006/70/ЄС [Електронний ресурс] : Директива, 20 трав. 2015 р. № 2015/849. – Режим доступу: [http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2016/20160516/DIRECTIVE%20\(EU\)%202015_UA.htm](http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2016/20160516/DIRECTIVE%20(EU)%202015_UA.htm).
5. Стратегія національної безпеки України : Указ Президента України від 26 трав. 2015 р. № 287 // Офіц. вісн. України. – 2015. – № 43. – Ст. 14.
6. The Global Risks Report 2017. The World Economic Forum 2017. [Electronic recourse] / The World Economic Forum. – 2017. – Mode of access: <https://www.wefo>. – Title from the screen.
7. Про затвердження Методичних рекомендацій розрахунку рівня тіньової економіки [Електронний ресурс] : наказ Міністерства економіки України від 18 лют. 2009 р. № 123 // Міністерство економіки України : [веб-сайт]. – 2017. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>.

Дегтяр В.А. - курсант факультету економіко-правової безпеки; науковий керівник **Кокарєв І.В.** – доцент кафедри економічної та інформаційної безпеки (Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)

ЕКОНОМІЧНІ ЗЛОЧИНИ У ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Побудова стабільно економічно-розвинутої країни – перш за все, успішне функціонування соціальної сфери суспільства, що стає першоступенем добробуту та процвітання громадян. Економічний розвиток соціальної сфери постає перед нами як комплекс житлово-комунального господарства. Щодо визначення поняття «житлово-комунального господарства» - одна з найважливіших галузей економіки та міського господарства, яке забезпечує життєдіяльність міста, також забезпечення населення, підприємств, організацій необхідними житлово-комунальними послугами [1, с. 54-56]. З цього огляду, дана галузь зосереджує в собі інтереси як населення, так і державних та органів місцевого самоуправління,